

BINNENKORT

Herfstvakantie. Dat betekent steevast: **BronksFestival**. Voor de vijftiende editie van het kinder- en jeugdtheaterfestival programmeerde het Brusselse Bronks tal van eigen producties en zeventien gastvoorstellingen. Met onder meer Fien Troch, Tine Van den Wyngaert, Pascale Platel en Peter Seynaeve, in Beurschouwburg, PSK, Kaaithaterstudio's en Theater Arte. Info: 02-219.99.21 of www.bronks.be. **Altijd de moeite waard: de repertoireavonden van Rosas**. Van 8 tot 12 november brengt het he-

©ap dendaagse dansgezelschap in de Brusselse Munt vier klassiekers uit het oeuvre van Anne Teresa De Keersmaeker: *Quatuor N°4* (Bartok), *Die Grosse Fuge* (Beethoven) en *Verklärte nacht* (Schönberg). Het Duke Quartet brengt live de muziek. Info: 070-233.939 of www.demunt.be. **Onder de titel Mein Verlangen** buigen topmuzikanten en specialisten zich van 2 tot 5 november in de Antwerpse Singel vier dagen lang over Bachs fascinerende relatie tot de dood. Hij vond de dood geen treurige gebeurtenis, maar eerder een verstilde vreugde. De **Bach Academie** biedt concerten (van onder meer het Collegium Vocale, het Ricercar Consort, Blindman en Ensemble Exploration), plus publieke masterclasses, lezingen en repetities. Info: 03-248.28.28 of www.desingel.be. **Voor de concertante uitvoeringen kan de Vlaamse Opera** wat duurdere solisten uitnodigen. Zo ook voor het „drame lyrique“ *Les Pêcheurs de Perles* van Georges Bizet. Voor de rol van Leïla boekte men de sopraan Annick Massis, één van de beste operastemmen in Frankrijk. Van 31 oktober tot 7 november, Vlaamse Opera, Gent, op 9 en 11 november, Elisabethzaal, Antwerpen. Info: 070-22.02.02 of www.vlaamseopera.be. (hmp/mc)

'Windkracht 10' lokte al 100.000 kijkers

De Vlaamse langspeelfilm *Windkracht 10* wist sinds de release op 11 oktober al 100.000 bezoekers te lokken. De prent van Hans Herbots met onder meer Kevin Janssens, Veerle Baetens, Koen De Bouw en Jelle Cleymans, begint onder een goed gesternte aan de herfstvakantie, traditioneel een topperiode voor de bioscopen. (arg)

Topfotograaf en wereldreiziger Carl De Keyzer leert nog elke dag

„Pas nu kijk ik mensen in de ogen”

Van de 300 fotografen die zich elk jaar aanmelden, worden er nul tot één aangenomen.” Zo select is Magnum, dat wereldberoemde fotoagentschap waar Vlaming Carl De Keyzer (47) al sinds '94 deel van uitmaakt. In Antwerpen hangt nu een overzicht van dertig jaar fotograferen. „Eigenlijk ben ik een bangerik. De foto's zijn het bewijs dat ik het toch gedurfd heb.”

Hans-Maarten Post

Al dertig jaar reis je met je fototoestel de wereld rond. Je projecten leiden je naar onder meer India, Amerika, Siberië en Mongolië. Welke vraag van familie en vrienden krijg je het vaakst? Mag ik een foto voor aan de muur?

„Wanneer ben je nog eens in het land? Want ik ben of onderweg, of ik maak plannen om te vertrekken. Maar het meest vraagt men: mag ik je koffers niet eens dragen? (lacht) Pech, want met al die reglementen dezer dagen, heb ik bijna nooit bagage mee. Als je meevliegt met de Verenigde Naties of de Wereldgezondheidsorganisatie, mag je maar twaalf kilo bagage meenemen. Wel: mijn toestellen wegen exact twaalf kilo. Ik heb dus alleen mee wat ik aan heb. De rest koop ik ter plaatse. Ondergoed, tandpasta, zeep.”

Wat is na al die jaren fotograferen je misvorming? Denk je in rechthoekjes?

„Absoluut. Als ik vroeger in de auto reed, zat ik voortdurend frames te maken. Als een tic keek ik tussen twee lantaarnpalen door om rechthoekjes te maken. Ik nam ook altijd een camera mee; zelfs als ik naar de bakker ging. Want je weet maar nooit dat je een grandioos beeld mist. Gelukkig ben ik daar van afgekikt. Ik heb niet meer de gewoonte om als een bionische robot op alles een rechthoekje te kleven en te zien of de spanning in het beeld blijft bestaan.”

„Ik werk nu heel doelbewust. Ik weet van tevoren bijna tachtig procent zeker dat ik een foto kan maken. Ik loop niet meer 5 à 6 uur per dag doelloos rond. Ik heb zopas een maand in Madrid gezeten voor een groot project rond immigratie. Per dag heb ik amper een half uur gefotografeerd. Maar dan wel goed voorbereid. En ik heb meer dan genoeg goede beelden.”

Je kunt het, dat is duidelijk, maar weet je ook waarom je het doet?

„Ik doe het toch vooral voor mezelf. Ik wil voor mezelf sommige zaken van naderbij gaan bekijken.

1

Ik ben niet de man van het opgeheven vingertje. De wereld hoeft ik niet te verbeteren.”

„Het start meestal bij een fascinatie voor fenomenen, die vaak in de richting van het absurde gaan. Hoe kan dat nu: religieuze pretparken? Of: hoe kan het dat er nog gevangenkampen in Siberië bestaan? Maar het is niet mijn bedoeling om aan de mensheid te zeggen dat het communisme niet deugt. Of dat men in Amerika te fanatiek is wat betreft religie.”

„Het idee start meestal bij een fascinatie voor fenomenen, die vaak in de richting van het absurde gaan. Hoe kan dat nu: religieuze pretparken?”

„Maar wat ik doe, heeft natuurlijk neveneffecten. Dat weet ik ook. Ik weet dat mensen op hoog politiek niveau naar mijn boek over Siberische gevangenkampen hebben gekeken. Ik weet dat ik mensen de ogen heb geopend voor religieuze sekten.”

Welke fotogelegenheid heb je recent gemist? Op welke plek waar

je had moeten zijn, was je niet? Tot je eigen ergernis.

„Dat gevoel heb ik nooit. Daarvoor ben ik een beetje te lui, denk ik. (lacht) Mijn nieuw project gaat over oorlog, politici en macht. Ik ben er in '91 mee begonnen en ben nu bijna klaar. Ik ben op plaatsen geweest waar de geschiedenis zich afspeelt, op plaatsen waar oorlogen woeden, net voorbij zijn of beginnen. En op plaatsen waar politiek geconcentreerd zit: Capitol Hill in Washington of het Europees

Heb je ooit je camera afgewend? Heb je die geweldige foto niet gemaakt omdat het beeld te schrijnend was?

„Heel vaak. Ik kan slecht tegen het fotograferen van armoede en slachtoffers. Natuurlijk wil ik iets aan die toestanden doen. Maar moet ik er daarom een foto van maken? Voor dat boek over oorlog en macht heb ik twaalf oorlogslanden bezocht. Dat gebeurde in samenwerking met Artsen Zonder Grenzen; anders was er ik er nooit geraakt.”

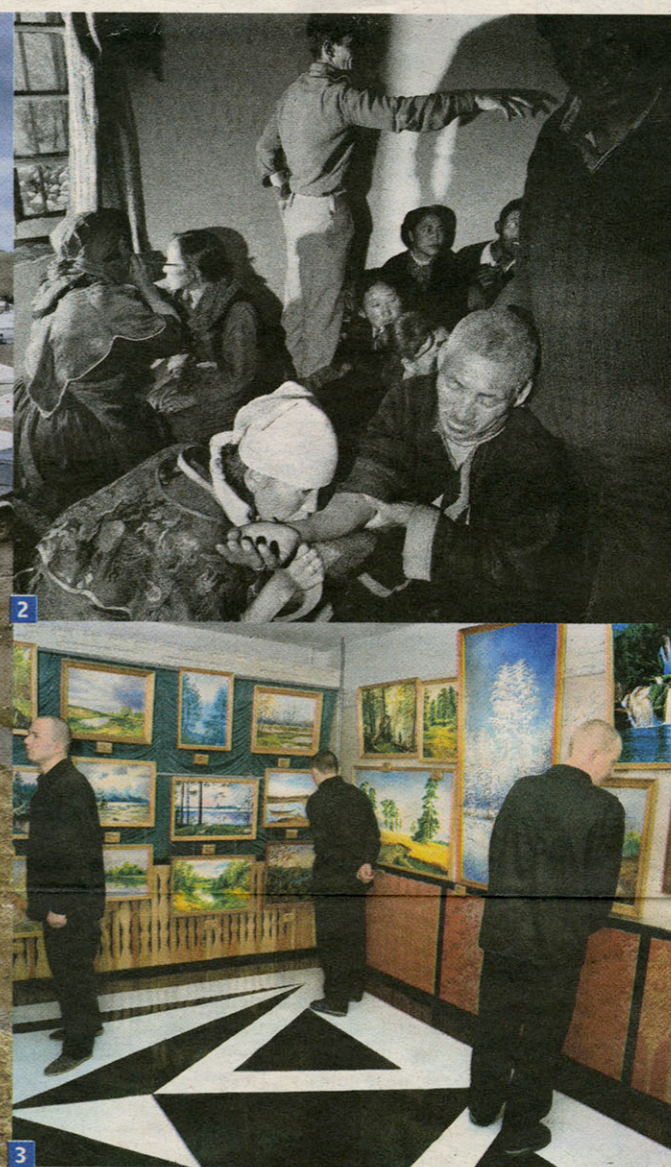
„Ik ben in vluchtelingenkampen geweest en mobiele klinieken waar mensen worden geamputeerd. Ik heb oorlogsslachtoffers gezien en enorm veel armoede. Wel: ik kan het niet fotograferen. Je komt bij een fotografie terecht

en een mentaliteit die echt niet de mijne zijn. Ik vind: je moet aan de kijker overlaten welke graad van horror of miserie hij wil toelaten. Je mag het niet in zijn ogen gooien.”

„Omdat ik er met Artsen Zonder Grenzen was, heb ik die foto's deze keer wel gemaakt. Maar ik gebruik ze niet voor mezelf. Ik heb veel respect voor Artsen Zonder Grenzen, maar ik kan niet een close-up maken van een graatmager, straatarm meisje en daar een esthetisch plezier uit puren. Ik kan het niet en ik vind die foto's meestal ook niet goed.”

Ben je ooit bang geweest op je reizen? Heb je gevreesd voor je leven?

„Voortdurend. Ik ben altijd een grote schijter geweest. (lacht) Ik ben een bange jongen en ik reis om dat te overwinnen. Ik vergeet nooit mijn eerste reis naar India. Toen ben ik doodsbang geweest. Ik zat er zes weken, het regende voortdurend pijpenstelen, ik had geen geld en zat in hotels voor tien frank zonder venster of airco. Ik was vijftien kilo kwijt toen ik terug kwam. Ik heb mijn vrouw om de armen geslagen en heb gezegd: ik ga nooit meer op reis. Tot ik de foto's bekeek en dacht: ze zijn toch echt wel

2

3

goed. (lacht)”

„Ik heb het nog steeds als ik ergens alleen heen moet: ik word ziek voor ik vertrek. Ik krijg koorts en moet me echt dwingen. Elke keer weer is het een overwinning. En die foto's, dat is uiteindelijk de buit. Dat is het bewijs dat ik het gedurfd heb. (lacht) Het duurt ook altijd een tijd voor ik de eerste foto durf te maken. Daarna ben ik als een stier in een porseleinkast. Dan vergeet ik mezelf en durf ik soms ver te gaan. Vandaar ook dat al mijn foto's van heel dicht opgenomen zijn. Ik sta bijna met mijn neus op mijn onderwerp.”

Je reisde heel de wereld af. Zag er vreemde en schrijnende dingen. Stemt het je positief of negatief over de mens?

„Mijn geloof in de mensheid is groter geworden, ondanks feit dat ik steeds extremere zaken heb gezien. Ik vind dat het stiltejesaan beter gaat. En daar zitten de Amerikanen voor niets tussen. (lacht) Het heeft te maken met opvoeding en opleiding. Mensen worden overal stelselmatig ietsje slimmer. We zijn meer geïnformeerd. Mensen laten zich dingen als communisme en religie minder opdringen. Natuurlijk gebeurt het nog, maar ik zie het overal afbrokkelen.

1 „Dit soort foto's is nieuw voor mij. Sedert een jaar bestaan er camera's waarmee je veel makkelijker grote tafereelen kunt fotograferen. Elk detail is even haarscherp. Vroeger had je daar veel meer materiaal voor nodig. Op reis door Mongolië maakte ik dit jaar deze foto van goudzoekers. Ik heb gewoon afgedrukt, niet ingegrepen. Een gigantisch Breugheltafereel. Je bepaalt zelf waar je naar kijkt. Vroeger dwong ik de blik van de kijker veel meer.”

©Carl De Keyzer / Magnum

2 „Of hoe hard werken soms ook niets oplevert. Dit is een foto van begin jaren negentig. Samen met mijn toenmalige vriendin trok ik naar Ladakh in India, omdat we samen een verhaal wilden maken over zeven orakels, die er de mensen genazen. Zij schreef, ik fotografeerde. Op de foto zie je de orakels bezig met het uitzuigen van het kwaad. We hebben het resultaat aan wel 200 tijdschriften voorgesteld, niemand heeft het gepubliceerd.” (lacht)

©Carl De Keyzer / Magnum

3 „Uit mijn reeks over gevangenkampen in Siberië. Voor mijn foto werden een paar gevangenen verplicht om naar een tentoonstelling van schilderijen van gevangenen te kijken. Het is nu het promotiebeeld voor mijn tentoonstelling in Antwerpen. Want een retrospectieve is al evenzeer een verplichte oefening in kijken. Dertig jaar Carl De Keyzer; nu moeten jullie gaan zien.” (lacht)

©Carl De Keyzer / Magnum

Magnum: een agentschap, geen ijsje

Fotoagentschap Magnum werd na WOII opgericht door onder meer de legendarische fotografen Robert Capa en Henri Cartier-Bresson. Het heeft kantoren in New York, Londen, Parijs en Tokio. De leden, die zelf eigenaar zijn van het agentschap, bepalen op een jaarlijkse vergadering wie er mag toetreden. Lid zijn heeft een prijs: ongeveer vijftig procent van de inkomsten gaat naar Magnum. De foto's vinden hun weg naar zoveel tijdschriften, boeken, reclameagentschappen als musea. Carl De Keyzer: „Het had een wat oubollig imago gekregen, vooral in de kunstwereld: oude mannetjes die wat zitten te kaarten en ondertussen een archief beheren. Maar de laatste jaren is Magnum weer hipper en cultureler geworden. We zijn aanwezig op alle grote kunstmanifestaties en onze tentoonstellingen reizen de wereld rond.”

• 'Carl De Keyzer - Retrospective', nog tot 7 januari 2007, Fotomuseum, Waalse Kaai 47, Antwerpen. Info: www.nieuwsblad.be/links